

İŞBAŞI İSG KONUŞMALARI

(TOOLBOX TALKS)

No: 166

KARBON MONOKSİT-SİNERJİK BİR KATILIMLA BAĞIŞTIRMA

Şimdi hepimizin kış aylarının soğuk havalarından korunmak için ısınmaya ihtiyaç duyduğumuz zamandır. Isı elde etmek için yaktığımız yakıtlar, ısının yanı sıra “CO” olarak tanımlanan KARBON MONOKSİT oluştururlar. Bizler genellikle tehlikenin rengi veya kokusu ile bizi uyarmasına güveniriz. Ancak karbon monoksit renksiz ve kokusuz olduğundan çok öldürücü bir gazdır.

Karbon monoksitin solunması kanın vücuda oksijen taşıma kabiliyetini azaltmaktadır. Bunun nedeni, karbon monoksitin kırmızı kan hücrelerine (alyuvarlar) oksijenden daha kolay tutunmasıdır. Bir başka deyişle, kanın karbon monoksiti çekimi, oksijenden 240 kez daha kuvvetlidir. Karbon monoksitin düşük konsantrasyonlarda olduğu alanlarda, etkileri birkaç saatte çoğalabilir. Bu nedendir ki, karbon monoksit düşük konsantrasyonlarda dahi öldürücü olabilir. Karbon monoksit zehirlenmelerinin bazı belirtileri; uyku hali, baş ağrısı, mide bulantısı, baş dönmesi ve solunumun hızlanmasıdır. Dokulardaki oksijen yetersizliğine bağlı olarak bazıları ciltlerinde siyanoz ya da mavimsi bir renk değişimi fark edebilirler. Karbon monoksitin çok yüksek konsantrasyonları ise herhangi bir uyarıcı belirti vermeden hızlı bir şekilde ölüme neden olabilir.

Her kış aylarında insanlar sızdıran egzoz sistemlerinden araçlarına veya kamyonlarına giren karbon monoksit nedeniyle ölmektedirler. Aracınızda ısınmak için motoru boşa çalıştırıp uzun süre oturmanız gerektiğinde, içeri temiz hava girmesi için camın birini kısmen açık tutun. Aracınızın egzoz sisteminin sızdırma olasılığı varsa, uzun seyahatlerde bir camı açın, ya da havalandırmayı yavaşça artırın. Elbette en başta sızdıran egzoz sistemine sahip bir araçla yola çıkmamak en iyisidir. Aracınızı kontrol edin, egzoz sistemi sızdırıyorsa tamir ettirin.

Her yıl insanlar kapalı alanlarda havalandırması olmayan muhtelif ısınma cihazları kullandıkları için ölmektedirler. Bunlara tipik örnekler olarak; kapalı alanlarda ısınma veya yemek pişirme amacıyla barbekü (veya mangal) kullanımı, ortamı ısıtmak için havalandırması olmayan gaz fırını veya soba kullanımı veya propan yakıtlı ısıtıcıların kullanımı verilebilir. Bu durumlarda kullanılan yakıtın dumanlarının dışarı çıkma imkanı olmayacağından, karbon monoksitin ortamda tehlikeli seviyelere ulaşmasının önlenmesi için bu türde cihazların hiçbiri kullanılmamalıdır. Ayrıca kış aylarından önce tüm ısıtma araçlarının kontrolden geçirilerek iyi çalışma koşullarında olduklarından emin olunması çok iyi bir uygulamadır. Örnek olarak brülörlerin düzgün şekilde ayarlanması, havalandırma bacalarının temizlenmesi ve iyi durumda olmalarının sağlanması verilebilir. Birçok kamu hizmet kuruluşu bu hizmeti ücret almadan gerçekleştirmektedir. Ayrıca istendiği takdirde evinizde duman detektörlerine benzer şekilde karbon monoksit detektörlerini de bulundurabilirsiniz.

Karbon monoksitin ortamda var olduğuna dair bir şüpheniz olduğunda veya burada açıklanan belirtilerinden herhangi birine sahip olduğunuzda, alanı derhal terk edin. İçeri taze hava girmesi için mümkünse pencereleri ve kapıları açın. Problemin sebebi olabileceğini düşündüğünüz her türlü cihazı kapatın. Alanın güvenli olduğundan emin olunana kadar da içeri girmeyin.

Unutmayın, karbon monoksiti koklayamaz veya göremezsiniz, ancak o sizi bu haliyle öldürebilir.